

TEACHING TRANSNATIONAL HISTORY:
GERMANY – POLAND – UKRAINE

INTERNATIONAL CONFERENCE

Meeting Halfway...

A Review of the Preliminary Results of the Project
"Teaching Transnational History: Germany – Poland – Ukraine"

November 16–17, 2026

Humboldt University of Berlin
Lichthof, Unter den Linden 6, 10099 Berlin
Campus Mitte

Institute of Political Studies Polish Academy of Sciences
LEIBNIZ INSTITUTE FOR EDUCATIONAL MEDIA | Georg Eckert Institute
NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV-MOHYLA ACADEMY
PAN
DEUTSCH POLNISCHE WISSENSCHAFTS STIFTUNG | POLSKO NIEMIECKA FUNDACJA NA RZECZ NAUKI
HUMBOLDT-UNIVERSITÄT ZU BERLIN
vcpu viadrina center of polish and ukrainian studies

KONTEKST PROJEKTU

Uniwersytet Humboldtów w Berlinie wraz z zespołem realizującym projekt badawczy „Nauczanie historii transnarodowej: Polska – Ukraina – Niemcy” (2025–2028) zaprasza na dwudniową konferencję poświęconą prezentacji i dyskusji nad wstępnymi wynikami badań prowadzonych w ramach projektu. Przedsięwzięcie realizowane jest przez Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie oraz Instytut Leibniza do Badań Mediów Edukacyjnych im. Georga Eckerta w Brunszwiku, we współpracy z Narodowym Uniwersytetem „Akademia Kijowsko-Mohylańska” oraz Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie.

Projekt (zob. https://sharedhistoryedu.com/) ma dwa cele. Pierwszym jest przeprowadzenie badań socjologicznych nad aktualnym stanem wiedzy oraz potrzebami edukacyjnymi dotyczącymi upowszechniania wiedzy o historii stosunków polsko-ukraińskich. Drugim jest opracowanie zaleceń dydaktycznych dla przyszłego wspólnego polsko-ukraińskiego podręcznika historii oraz pilotażowych modułów wspólnych polsko-ukraińskich materiałów edukacyjnych dotyczących historii Polski i Ukrainy w szerszym kontekście dziejów Europy Środkowo-Wschodniej od epoki nowożytnej do współczesności. Punktem wyjścia są inspiracje i doświadczenia z prac nad polsko-niemiecką serią podręczników „Europa. Nasza historia / Europa – Unsere Geschichte” (t. 1–4, Warszawa–Wiesbaden 2016–2020).

Głównym tematem konferencji będzie prezentacja i omówienie wyników badań przeprowadzonych w ramach projektu w Polsce, Ukrainie i Niemczech, obejmujących wywiady z rodzicami i nauczycielami oraz analizy dyskursu historycznego i narracji obecnych w podręcznikach szkolnych. Uzyskane wyniki pozwolą lepiej zrozumieć oczekiwania, wyzwania i obszary napięć związane z transnarodową edukacją historyczną.

Podczas konferencji zaprezentowane zostaną również wytyczne dydaktyczne dotyczące tworzenia wspólnych polsko-ukraińskich materiałów edukacyjnych oraz dotychczasowe rezultaty prac nad pilotażowym modułem poświęconym demokratycznym ruchom opozycyjnym w PRL i sowieckiej Ukrainie do przełomu lat 1989–1991, przedstawionym w szerszym kontekście historii ruchów dysydenckich w państwach dawnego bloku wschodniego.

Konferencja ma stanowić forum robocze i platformę dyskusji nad dotychczasowymi wynikami projektu oraz perspektywami dalszych prac. Zgromadzi członków zespołu projektowego i gości międzynarodowych, w tym przedstawicieli dwustronnych komisji podręcznikowych z Polski, Ukrainy i Niemiec oraz europejskich sieci edukacji historycznej, takich jak wspólny projekt Rady Europy i Unii Europejskiej HISTOLAB

(Laboratorium Transnarodowej Edukacji Historycznej i Współpracy) oraz Europejskie Stowarzyszenie Nauczycieli Historii (EuroClio). W tym szerokim gronie omówione zostaną aktualne wyzwania transnarodowej edukacji historycznej oraz doświadczenia wcześniejszych europejskich projektów edukacyjnych. Pozwoli to umieścić projekt „Nauczanie historii transnarodowej: Niemcy – Polska – Ukraina” w szerszym kontekście współczesnej europejskiej edukacji historycznej.

PONIEDZIAŁEK

16 listopada 2026

Miejsce: Lichthof, Uniwersytet Humboldtów w Berlinie, Unter den Linden 6, 10099 Berlin, kampus Mitte

Języki konferencji: angielski, polski, ukraiński

09:30–10:00

Powitanie i wprowadzenie

Przedstawiciele Instytutu Slawistyki i Hungarystyki Uniwersytetu Humboldtów w Berlinie; Polskiej Akademii Nauk; Instytut Leibniza do Badań Mediów Edukacyjnych im. Georga Eckerta w Brunszwiku; Narodowego Uniwersytetu „Akademia Kijowsko-Mohylańska"; Centrum Studiów Polskich i Ukraińskich Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.

10:00–11:30

Sesja wykładów inauguracyjnych (1)

Prowadzenie: Igor Kąkolewski (Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie), Marcin Wiatr (Instytut Mediów Edukacyjnych im. Georga Eckerta | Instytut Leibniza)

10:00–10:45	Eckhardt Fuchs (Instytut Leibniza do Badań Mediów Edukacyjnych im. Georga Eckerta w Brunszwiku) – **Historia transnarodowa między badaniami a praktyką dydaktyczną**
10:45–11:30	Tetiana Portnova (Uniwersytet Humboldtów w Berlinie) – **Nauczanie historii transnarodowej poprzez literaturę, film i muzykę**
11:30–12:00	**Przerwa kawowa**

12:00–12:45

Sesja wykładów inauguracyjnych (2)

Prowadzenie: Igor Kąkolewski (Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie), Marcin Wiatr (Instytut Leibniza do Badań Mediów Edukacyjnych im. Georga Eckerta w Brunszwiku)

12:00–12:45	Włodzimierz Mędrzecki (Instytut Historii PAN, Warszawa) – **Perspektywa historii społecznej w edukacji historycznej**
12:45–14:30	**Przerwa obiadowa**

PONIEDZIAŁEK · CIĄG DALSZY

16 listopada 2026

14:30–16:30 — Panel I · Wyniki badań socjologicznych: badania wśród rodziców dotyczące nauczania historii transnarodowej oraz historii narodowej — własnej i sąsiadów

Prowadzenie: Tomasz Stryjek (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa)

14:30–14:50	Polska – Joanna Konieczna-Sałamatin (Uniwersytet Warszawski): **Wyniki zogniskowanych wywiadów grupowych z rodzicami (FGI)**
14:50–15:10	Ukraina – Anna Prokhorova, Oksana Khomiak (Narodowy Uniwersytet „Akademia Kijowsko-Mohylańska”): **Wyniki zogniskowanych wywiadów grupowych z rodzicami (FGI)**
15:10–15:30	Niemcy – Marcin Fronia: Wyniki zogniskowanych wywiadów grupowych z rodzicami (FGI)
15:30–15:45	Polska – Grzegorz Demel (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa): **Wyniki wywiadów pogłębionych z nauczycielami (IDI)**
15:45–16:00	Niemcy – Marcin Fronia: **Wyniki wywiadów pogłębionych z nauczycielami (IDI)**
16:00–16:10	**Komentarz – Barbara Markowska-Marczak (Uniwersytet Civitas, Warszawa)**
16:10–16:30	**Dyskusja**
16:30–17:00	**Przerwa kawowa**

17:00–18:30 — Panel II · Wyniki badań socjologicznych: analiza dyskursu

Prowadzenie: Joanna Konieczna-Sałamatin (Uniwersytet Warszawski)

17:00–17:15	Polska – Barbara Markowska-Marczak (Uniwersytet Civitas, Warszawa): **Wyniki analizy dyskursu polityki pamięci Polski wobec Ukrainy**
17:15–17:30	Ukraina – Anna Ivanova (Uniwersytet Justusa Liebiga w Gießen): **Wyniki analizy dyskursu polityki pamięci Ukrainy wobec Polski**
17:30–17:45	Niemcy – Jakub Sawicki (Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie): **Ukraina w niemieckiej polityce historycznej w latach 2019–2025**

17:45–18:00	Judith M. Rösch – **Narracje o wspólnej historii Ukrainy w podręcznikach szkolnych w Niemczech**
18:00–18:10	**Komentarz – Tomasz Stryjek (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa)**
18:10–18:30	**Dyskusja**
18:30	**Spotkanie wieczorne**

WTOREK

17 listopada 2026

Miejsce: Lichthof, Uniwersytet Humboldtów w Berlinie, Unter den Linden 6, 10099 Berlin, kampus Mitte

09:00–11:00	**Panel III · Analiza narracji w podręcznikach i literaturze naukowej** Prowadzenie: Ihor Shchupak (Ukraiński Instytut Badań nad Holokaustem Tkuma, Dnipro) oraz Karol Sanojca (Uniwersytet Wrocławski)
09:00–09:15	Otwarcie panelu i wprowadzenie do dwóch obszarów analizy
09:15–09:30	Ukraina – Anna Prokhorova, Oksana Khomiak (Narodowy Uniwersytet „Akademia Kijowsko-Mohylańska”): **Narracje o wspólnej historii Polski i Ukrainy w podręcznikach szkolnych**
09:30–09:45	Polska – Dagmara Moskwa (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa): **Narracje o wspólnej historii Polski i Ukrainy w podręcznikach szkolnych**
09:45–10:00	Polska i Ukraina – Roman Romancow (Brama Grodzka, Lublin): **Narracje akademickie o polsko-ukraińskim konflikcie o Galicję Wschodnią w latach 1918–1923**
10:00–10:25	**Komentarz — Piotr Kroll (Uniwersytet Warszawski), Dmytro Mazin** (Narodowy Uniwersytet „Akademia Kijowsko-Mohylańska”)
10:25–11:00	**Dyskusja**
11:00–11:30	**Przerwa kawowa**
11:30–13:00	**Panel IV · Pilotażowe moduły dydaktyczne** Rozwój demokratycznych ruchów opozycyjnych w PRL i sowieckiej Ukrainie do lat 1989/1991 na tle ruchów dysydenckich w krajach dawnego bloku wschodniego. Prowadzenie: Igor Kąkolewski (Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie) i Marcin Wiatr (Instytut Leibniza do Badań Mediów Edukacyjnych im. Georga Eckerta w Brunszwiku)
	Oleh Bazhan (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy w Kijowie) Andrzej Dusiewicz (Warszawa) Yulia Kravchenko (Narodowy Uniwersytet „Akademia Kijowsko-Mohylańska”) Liubov Krupnyk (Narodowe Muzeum Historii Ukrainy, Kijów)
12:30–13:00	**Dyskusja**
13:00–14:00	**Przerwa obiadowa**

WTOREK CIĄG DALSZY
17 listopada 2026

14:00–15:30

Warsztat · Opracowanie planu działania

Zalecenia dydaktyczne dla wspólnych polsko-ukraińskich materiałów edukacyjnych do nauczania historii.

Prowadzenie: Maksym Yaremenko (Narodowy Uniwersytet „Akademia Kijowsko-Mohylańska”)

Uczestnicy: Kateryna Dysa, Natalia Federovych, Ihor Hyrych, Agnieszka Jaczyńska, Svitlana Liakhovets, Zoriana Lutsyshyn, Jacek Staniszewski, Ihor Teslenko

15:30–16:00 Przerwa kawowa

16:00–17:00

Wystąpienia końcowe

Larysa Dovga (Narodowy Uniwersytet „Akademia Kijowsko-Mohylańska”),
Stanislav Kulchytsky (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy w Kijowie),
Henryk Litwin (Uniwersytet Warszawski),
Grzegorz Motyka (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa),
Natalia Starchenko (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy w Kijowie)

Podsumowanie warsztatu i konferencji